

Met hard werken bouwen aan droom

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	: Arda en Leonard de Wolf-Cazant
plaats	: Ritthem
aantal melkkoeien	: 110
neventak	: 150 fokooien
grond in gebruik	: 48,5 ha waarvan 17 ha natuurgebied
gewasaankoop	: 16 ha mais en 5 ha gras
rollend jaargemiddelde	: 3.09 107 10.833 4,08 3,48
stiergebruik:	: Balthazar, Endurance, Ranger en Rodeo

Het was haar droom om koeien te melken. Met onafgebroken ijver werkten Arda en haar man Leonard de Wolf-Cazant daar stap voor stap naartoe. Eind 2012 gingen de eerste vaarzen door de melkrobot. Vijf jaar later melken ze 110 koeien met een gemiddelde productie van zo'n 11.000 kg. 'Die productie wil ik graag vasthouden, maar nu wil ik graag werken aan een acceptabele kostprijs.'

TEKST INGE VAN DRIE

'Kijk, vanochtend zaten we voor het eerst op een dagproductie van 36 liter.' Op het scherm bij de melkrobots laat Arda de Wolf-Cazant (38) de cijfers zien. De melkveehouder uit Ritthem houdt de technische kengetallen scherp in de gaten. Die gewoonte hield ze over aan haar werk als bedrijfsleider op een varkensbedrijf jaren geleden. 'Daar kwam ik voor het eerst in aanraking met technische kengetallen. Ik zag zo dat één big meer of minder echt telt. Dat stimuleerde me. Zo word je beloond voor je ondernemerschap.'

In totaal 600 ooien

Het ondernemerschap zat er bij Arda al vroeg in. 'Op de mavo had ik zelf al dertig fokooien.' Toch was het niet vanzelfsprekend dat ze melkveehouder zou worden. Ze was weliswaar boerendochter, maar haar jongste broer nam het ouderlijk bedrijf over, dat in 1994 was verplaatst van het Utrechtse Kockengen naar het Zeeuwse Ritthem. Met hard werken bouwden Arda en haar man Leonard (41) een eigen bedrijf op. 'We begonnen met 200 ooien op het bedrijf van mijn ouders. In 2005 kregen we toestemming van de gemeente om op grond van mijn ouders op drie kilometer afstand een schapenbedrijf op te bouwen. Maar dat mocht alleen als we een volwaardig agrarisch bedrijf zouden oprichten. Dat hield in dat we 600 ooien moesten houden.'

Arda herinnert het zich als een heftige tijd. 'We huurden overal land; veel dijkes en incurante stukken. Ik heb heel wat rondgecrosst met de auto om een rondje langs alle schapen te maken. Maar als je veel wilt, kan ook veel.' Ook alle bouwwerkzaamheden kwamen voor eigen rekening. 'Mijn man heeft een eigen bouwbedrijf, die kan veel zelf. De spanten en het dak lieten we zetten, maar de rest hebben we allemaal zelf – vaak in de avonden en op zaterdag – gebouwd.'

De inkomsten uit het bouwbedrijf konden Arda en Leonard goed gebruiken, want een royaal belegde boterham leverden de schapen niet op. 'We hadden wel inkomsten, maar bijna niet genoeg om de kosten te dekken. Reken maar eens uit wat de pacht van al die stukjes land kostte en alle diesel die ik verbruikte. De winst zat er vooral in dat we een mooi bedrijf konden opbouwen.'

Caravanloods wordt koeienstal

Bij schapen bleef het niet. Arda startte ook met zoogkoeien. Maar vanwege een beter verdienmodel wisselde ze de blonde d'Aquitaines in voor jongvee dat ze voor export opfokte. 'Daar kon ik meer mee verdienen en zo kon ik terug naar mijn oude vak. Want ik ben en blijf een koeienliefhebber.' Toch begon het op een gegeven moment te kriebelen, vertelt Arda. 'Ik had zulke prachtige pinken, zou ik die niet kunnen gaan melken?' Arda deed een aanvraag voor lidmaatschap bij FrieslandCampina. Toen bleek dat ze welkom waren als lid, bouwden ze in ijltempo een loods voor caravans om tot een stal voor melkkoeien. 'Via internet kochten we ongezien een tweedehands robot in Groningen. Met hulp van Lely hebben we die ontmanteld en daarna thuis geplaatst. Ook groeven we een kelder van 400 kuub en we legden een sleuenvloer.'

Op 11 december 2012 startte Arda de robot op. 'Om elf uur stonden de eerste vaarzen in de robot. Die eerste liters in de tank waren echt heel bijzonder.' Dat beginjaar leverden Arda en Leonard al drie ton melk aan de melkfabriek. 'We hadden een ton melk van een oom gekocht en de rest geleased. Aan die eerste koeien gingen we niks verdienen, maar ik wilde dit zo verschrikkelijk graag. Het was mijn droom om koeien te melken. Het is mooi dat het gelukt is, al zijn we daarin natuurlijk ook afhankelijk van de zegen van boven.'

11.000 kg per koe

Niet dat de jaren als beginnend melkveehouder gemakkelijk waren. 'Ik was dan wel opgegroeid op een boerderij, maar alles echt zelf doen, dat viel best tegen. Gelukkig kon ik altijd mijn vader om raad vragen. En ik heb wat mails getypt aan de boekhouder, de voeradviseur en de dierenarts als ik vragen had.' Een gelukje was dat de melkprices in 2013 en 2014 goed waren. Ook de post omzet en aanwas was bovengemiddeld. 'Die vormde een dankbare aanvulling op ons inkomen. Een eigen blauwe stier maakte alle koeien drachtig. Die eerste jaren verkocht ik alle kalfjes die geboren werden. Het voordeel was dat ik zo bovendien geen gedoe had met vruchtbaarheid.' Nog steeds is Arda fel op het opfokken van de jongste dieren. 'Ik wil een goed kalf aan de kalverhouders leveren. Dat is niet moeilijk; je moet er vooral tijd in steken. Ik geef ze 's middags een litertje extra en ze krijgen een dekje op. Ze gaan voor het maximale weg, als het nodig is pas na drie à vier weken.' Intussen is het vijf jaar geleden dat de eerste koeien door de robot gingen. In de stal, die niet luxe is, maar wel netjes en functioneel, staan nu twee melkrobots die dagelijks 96 koeien melken. Niet alleen in omvang, maar ook in de technische kengetallen heeft Arda flinke progressie geboekt. Zo lag de productie in het eerste jaar op 7500 kg melk. In het derde jaar was dat al gestegen naar 9500 kg melk. Op dit moment noteert Arda een rollend jaargemiddelde van 10.833 kg melk met 4,08% vet en 3,48% eiwit. Met die productie is ze tevreden, maar Arda is er de persoon niet naar om nu stil te gaan zitten. Ze legt de lat voor zichzelf hoog.

'Ik wilde altijd 11.000 kg per koe melken. Dat is zo'n beetje gelukt. Die productie wil ik graag vasthouden, maar nu wil ik gaan werken aan een acceptabele kostprijs.' Het is de kunst

De diepstrooiselboxen bevatten een kalk-stromengsel

om 'laatjes dicht te doen', zoals Arda het zelf formuleert. 'Als je onervaren bent, ga je dingen uitproberen. Zo heb ik afgelopen zomer pensbestendig vet gevoerd, voegen we Omnigen met een mineralenmengsel aan het rantsoen toe voor een betere weerstand en hebben we bij de maisoogst voor het eerst een inkuilmiddel toegevoegd. Al die extra dingen kosten geld, maar leveren ze ook echt wat op?'

Bij 25 procent besten qua kostprijs

Haar streven is om bij de 25 procent beste bedrijven qua kostprijs te horen. Ze is er fanatiek genoeg voor, al vraagt ze zich

Een trapje zorgt ervoor dat de sleufsilo's goed bereikbaar zijn

Arda steekt veel tijd in de opfok van de jongste dieren

zelf af of die doelstelling reëel is. 'Wij hebben niet 40 hectare land achter de boerderij liggen. Bijna al het land dat we gebruiken, moeten we betalen.'

Arda had afgelopen jaar 48,5 hectare in gebruik, waarvan bijna 17 hectare natuurgebied van het Zeeuws landschap. Komend jaar komt er 9 hectare gras voor de langere termijn bij. Daarnaast koopt ze bij akkerbouwers in de buurt 16 hectare mais en 5 hectare gras. 'De ruwvoer kwaliteit vormt de basis van een goedlopend bedrijf. Maar ik vind het best moeilijk om een kuil te maken die goed melkt. Zeker komend jaar wordt het een uitdaging om al dat extra gras te kunnen benutten.'

In 2016 kwamen er nog eens 40 boxen voor de melkkoeien bij

Daarbij speelt ook mee dat de Zeeuwse melkveehoudster vanwege de fosfaatrechten het jongvee inmiddels noodgedwongen uitbestedt aan een opfokker. 'Je kunt gemakkelijker spelen met de verschillende graskuilen als je jongvee hebt. Jongvee vormt een mooie, volwaardige tak op je bedrijf. Dat onderschatten mensen.'

Tot begin 2017 fokte Arda nog 150 kalfjes op voor export. Vanwege de fosfaatrechten is ze daarmee gestopt en steekt ze al haar energie in de melkkoeien. Ze heeft niet de ambitie om nog flink te groeien, al zou het mooi zijn als met 130 koeien beide robots vol zijn. Liever richt ze zich nu op het optimaliseren van het bedrijf. 'Stel dat ik de kostprijs met een paar cent per liter kan aanscherpen. Dat levert me meer op dan tien koeien extra melken. Als ik de krachtvoer- en de veekosten beide met een cent per liter kan laten dalen en het lukt om de gehalten te verhogen, dan ben ik al een heel eind.'

Zelf klauwen bekappen

Arda en Leonard hebben elk hun eigen taken op het bedrijf. Leonard voert onder meer de koeien 's ochtends om zes uur, is verantwoordelijk voor al het onderhoud op het bedrijf en springt bij tijdens piekmomenten, Arda neemt het management van de koeien op zich. 'Ik ben bijvoorbeeld degene die het rantsoen doorspreekt met de voeradviseur. Maar investeringsplannen bespreken we wel samen. Ook moeilijke afkalkingen doen we vaak met z'n tweeën. Het voelt echt als een bedrijf van ons samen.'

Het bekappen van de kreuple koeien doet Arda wel zelf en ook de kuil legt ze zelf bloot. 'Zo zwaar is dat nu ook weer niet', glimlacht Arda. Al heeft Leonard er dan weer voor gezorgd dat de klauwbox, die met een takel in de nok van de stal hangt, gemakkelijk te pakken is en de sleufsilos goed bereikbaar zijn met een trapje ertussen. 'We werken veel met stagiaires; dat is ook voor hen handig.'

Uitkijken naar eigen vaarzen

Het fokken van een eigen veestapel staat hoog op het verlanglijstje van Arda. De Zeeuwse melkveehoudster kijkt – liefhebber als ze is – al uit het naar het aan de melk komen van de eerste vaarzen die ze zelf heeft gefokt. 'Nu hebben we nog te veel variatie in de veestapel. Bovendien, de drachtige vaarzen die ik heb aangekocht, hadden vaak last van aanpassingsproblemen. Ik denk dat jongvee dat je zelf hebt gefokt, het beter doet.'

Alleen op de beste 25 procent van de melkkoeien gebruikt Arda een zwartbontstier. De andere koeien maakt ze drachtig van een witblauwstier. Het jongvee insemineert ze één keer met geseekt sperma en daarna gaan ze bij de eigen stier om de afkalfleeftijd laag te houden. De stieren die Arda gebruikt, scoren in ieder geval positief voor de gehalten. Voor exterieur hanteert ze een ondergrens van 108 à 109. 'Ik zie graag mooie koeien.'

Afgelopen jaar heeft Arda van al het jongvee haren getrokken om het genetisch profiel in beeld te brengen en goed te kunnen selecteren. Ook investeerde ze in een systeem voor tocht-detectie. 'Met een eigen stier waren we in de beginjaren verwend. We hadden elk jaar een kalf. Nu is dat lastiger. Maar ik wil de koeien niet te veel uit laten lopen, zodat de gemiddelde dagproductie op peil blijft. Een niveau van 2,6 tot 2,7 kg vet en eiwit per koe per dag wil ik minimaal vasthouden. En kijk, de laatste controle zaten we op 2,8 kg.'

Het opbouwen van een eigen bedrijf was – en is – hard werken. En er zijn zeker ook zwarte momenten geweest. Maar spijt heeft Arda er niet van. 'Als ik 's avonds nog een rondje door de stal doe en de koeien liggen allemaal te herkauwen, dan word ik daar echt blij van.'